

діяльністю промислових підприємств.

1. Акуліч І.Л. Міжнародний маркетинг : навч. посібн. Мн. обчислюємо шк., 2006. 544 с.

2. Белявцев М.І., Шестопалова Л.В. Інфраструктура товарного ринку. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 416 с.

3. Божкова В.В., Чикалова А. С. Виставкова діяльність як ефективний інструмент просування промислової продукції на нові ринки збуту. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. № 3. С. 11-19.

4. Ілляшенко С.М., Меркун І.В. Аналіз задоволеності споживачів та її впливу на результативність діяльності промислового підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2018. № 3. С. 5-14.

5. Ілляшенко С.М., Меркун І.В. Виставковий стенд як інструмент формування іміджу і просування ТОВ «Керамейя» і його продукції. Збірник тез доповідей X Міжнародної науково-практичної конференції "Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу" (м. Суми, 24-25 вересня 2015 р.). Суми : ФОП Ткачов О.О., 2016. С. 103-104.

6. Ілляшенко С.М., Божкова В.В., Меркун І.В. Організація виставкової діяльності ТОВ "Керамейя". Ринково-орієнтоване управління інноваційним розвитком : монографія / за ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенка. Харків : ТОВ "Діса плюс", 2015. С.395-405.

7. Котлер Ф. Основи маркетинга / Ф. Котлер; пер. с англ. М. : Бизнес-книга, ИМА-Кросс. Плюс, 1995. 702 с.

8. Маркетинг: бакалаврський курс: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. Суми : ВТД "Університетська книга", 2009. 1134 с.

9. Павленко А. Ф., Войчак А.В., Примак Т.О. Маркетингові комунікації: сучасна теорія і практика : монографія. К. : КНЕУ, 2005. 480 с.

10. Пекар В. Основи виставкової діяльності : навч. посібн. Євроиндекс, 2009. 348 с.

11. Сайт ТОВ «Керамейя». URL : <https://kerameya.com.ua/uk>.

4.3 Логістичне забезпечення регіонів України у системі комерціалізації інноваційної продукції

Перехід до ринкових умов господарювання та відповідні глибокі економічні перетворення значно впливають і поступово

вносять зміни до внутрішнього та зовнішнього середовищ функціонування підприємств. На сьогодні показниками успішності діяльності підприємств є їхня здатність швидко пристосовуватися до змін зовнішнього середовища та створювати додаткові конкурентні переваги для забезпечення стійких позицій як на національному, так і на світовому ринках. У сучасних умовах конкурентоспроможність підприємства може бути посилена за рахунок активізації інноваційної діяльності. Однак, щоб залишатися успішними на ринку підприємствам недостатньо акцентувати увагу тільки на впровадженні товарних інновацій, необхідно також працювати і над організацією процесу їх комерціалізації. При цьому суттєвий вплив на успішне формування системи комерціалізації має логістичний потенціал регіональних ринків, оскільки відображає здатність швидко і з мінімальними витратами ресурсів переміщати товари до будь-якого місця призначення, можливості пошуку нових учасників дистрибуційних каналів для виконання логістичних функцій чи формування нетрадиційних механізмів продажу, появи нових ринків тощо.

На сьогодні існує багато підходів до трактування сутності і методів вимірювання логістичного потенціалу території. Якщо раніше його прирівнювали до величини вантажів, що перевозяться і перероблюються, то зараз дане поняття значно розширене і охоплює як кількісну, так і якісну складові здійснюваних у регіоні логістичних процесів. Так, наприклад, можна застосовувати значення індексу ефективності логістики (Logistics Performance Index (LPI)) [1, 2], який розраховується з 2007 року Групою Світового банку з міжнародної торгівлі кожні 2 роки. Цей індекс є орієнтиром при визначенні напрямів економічного розвитку багатьох країн світу загалом та сприяє побудові надійного ланцюга поставок для комерціалізації інноваційної продукції на рівні окремих підприємств, зокрема.

Для України в розрізі показників LPI значення подано на рис. 4.6.

Рисунок 4.6– Значення LPI для України в розрізі окремих показників в 2010, 2012, 2014, 2016, 2018 рр. (побудовано автором на основі [2; 3])

Отже, за результатами досліджень Україна належить до країн зі значенням Індексу ефективності логістики нижче середнього. Важливим індикатором, що має високу вагомість при розрахунку LPI, є ефективність митної адміністрації та прикордонного контролю, проте за даним показником відбувалося зниження у 2014-2018 рр. і його значення залишалося незначним порівняно з країнами, що мають високий LPI (наприклад, у 2016 та у 2018 рр. в Німеччині даний показник становив відповідно 4,12 та 4.09).

Іншим показником, за яким Україна має низькі позиції, є якість транспорту та інформаційних технологій. У країнах з високим рівнем індексу цей показник у 2018 р. досягнув 4,37, тоді як в Україні є рівним 2,22 і знизився порівняно з 2016 р. майже на 11%. Крім того, в Україні є потреба адаптації логістичних послуг до світових стандартів, що дозволить сформувати на рівні країни ефективний ланцюг поставок.

Але все ж таки, як уже зазначалося, врахування стану та перспектив розвитку логістичного потенціалу регіону особливо важливим є при формуванні ланцюга поставок при комерціалізації інноваційної продукції. На сьогодні існує багато підходів до трактування сутності і методів вимірювання логістичного потенціалу території. Якщо раніше його прирівнювали до величини вантажів, що перевозяться і перероблюються, то зараз дане поняття значно розширене і охоплює як кількісну, так і якісну складові здійснюваних у регіоні логістичних процесів.

На нашу думку, *логістичний потенціал регіону* – це сукупність існуючих та потенційно можливих елементів і факторів логістичної інфраструктури, що можуть бути використані при формуванні та розподілі матеріальних і відповідних супроводжуючих потоків. При цьому формування та використання такого потенціалу покликане забезпечувати своєчасне та ефективне переміщення логістичних ресурсів із мінімальними витратами [4].

Враховуючи міжнародний досвід [2] та на основі підходу, запропонованого Фрейдман О.А. [5; 6], до структури логістичного потенціалу регіональних ринків збуту, що впливає на формування чи модифікацію системи розподілу підприємства при комерціалізації інноваційної продукції відносимо [4]:

- транспортний потенціал (впливає, наприклад, на якість і швидкість доставки продукції, зміну її способів та учасників при транспортуванні продукції);

- потенціал людських ресурсів (відображає забезпечення об'єктів логістичної інфраструктури, що задіяні у процесах дистрибуції, фахівцями різного рівня і профілю, рівень його розвитку суттєво впливає на всі економічні процеси, у т.ч. і розподілу);

- споживчо-збутовий потенціал (характеризує рівень розвитку ринків, потужність регіонів для ухвалення рішень щодо дистрибуції нових видів продукції, формування

інноваційних каналів, визначення споживчого попиту та організації його задоволення тощо);

– сервісний потенціал (впливає на рівень логістичного обслуговування у каналах, форми товароруху, зміни структури каналів розподілу, встановлення господарських відносин щодо постачання матеріальних ресурсів та реалізацію готових виробів, вибір раціональних форм і методів організації торгівлі, вибір джерел товаропостачання, вибір виду маркетингової політики розподілу, організацію оптових закупівель тощо);

– потенціал привабливості економіко-географічного положення, або просторовий потенціал (впливає на взаємодію учасників каналів розподілу, забезпечення територіальної зручності при розподілі інноваційної продукції, встановлення схем постачання, раціональної частоти доставки тощо);

– транзитний потенціал (здійснює вплив, наприклад, на організацію потоків вантажів, їх потужність та напруженість).

Виконаємо комплексне оцінювання логістичного забезпечення Полтавської області у 2016-2018 рр. на підставі статистичних даних і запропонованим набором показників за кожною складовою логістичного потенціалу (табл. 4.3).

Таблиця 4.3 – Оцінювання логістичного потенціалу Полтавської області у 2016-2018 рр. (розроблено автором на основі [7-13])

<i>ТРАНСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ</i>									
Роки	Кількість трамвайних вагонів, од.	Кількість троллейбусних машин, од.	Кількість вагонів метрополітенів, од.	Експлуатаційна довжина на залізничних коліях, км	Довжина автомобільних доріг, км	Експлуатаційна довжина на троллейбусних лініях, км	Експлуатаційна довжина на трамвайних коліях, км	Експлуатаційна довжина метрополітенівських колій, км	Кількість автозаправних станцій, од.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2016	0	129	0	852	8900	123	0	0	268
2017	0	124	0	852	8900	123	0	0	296
2018	0	147	0	852	8900	123	0	0	293

Продовження табл. 4.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>ПОТЕНЦІАЛ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ</i>										
Роки	Кількість зайнятого населення, тис. осіб	Рівень зайнятості, %	Кількість безробітних, тис. осіб	Рівень безро-біття, %	Кількість зареєстрованих без робітних, тис. осіб	Рівень зареєстрованих безробітних, %	Попит на роботу силу, тис. осіб	Навантаження на одне вільне робоче місце, осіб	Працевлаштування зареєстрованих без робітних, тис. осіб	Штатні працівники підприємств транспорту та складського гос-подарства, тис. осіб
	2016	570,4	53,3	82,6	12,6	23,8	2,7	1,8	14	21,5
2017	575	54	78,3	12	24	2,7	2,2	11	21,9	25,3
2018	580,6	55,1	73,3	11,2	20,3	2,7	...	5	...	25,3
<i>СПОЖИВЧО-ЗБУТОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ</i>										
Роки	Валовий регіональний продукт (у фактичних цінах), млн. грн.	Випуск товарів та послуг (у ринкових цінах) у фактичних цінах, млн. грн.	Валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу, грн.	Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг), млн. грн.	Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) у розрахунку на одну особу, грн.	Оборот роздрібної торгівлі, млн. грн.	Оптовий товарооборот, млн. грн.			
	2016	116272	251757	81145	144233,3	100659,1	22999,1			
2017	150904	323249	106248	193298,6	136094,3	25784,1	27088,5			
2018	...	...	...	212813,0	...	30932,0	30873,7			
<i>СЕРВІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ</i>										
Роки	Кількість підприємств, од.	Кількість підприємств промисловості, од.	Обсяг реалізованих послуг підприємствами сфери послуг, млн. грн.	Обсяг реалізованих послуг підприємствами сфери послуг підприємствами, млн. грн.	Обсяг реалізованих послуг підприємствами транспорту та складського господарства, млн. грн.	Обсяг реалізованих послуг підприємствами транспорту та складського господарства, млн. грн.				
	2016	8989	1076	9158	5390,9	4225,4	3215			
2017	10188	1235	13573,1	7986,2	7353,8	4619,9				
2018	10959	1334	...	...	...	...				

Продовження табл. 4.3

1	2		3		4		5					
<i>ТРАНЗИТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ</i>												
Роки	Перевезено (відправлено) вантажів, млн. т		Вантажооборот, млн. ткм		Перевезено (відправлено) пасажирів, млн. пас.		Пасажиरोоборот, млн. пас.					
2016	24,8		6961,1		114,4		2827,8					
2017	26,0		6993,1		100,3		2547					
2018	...		...		...		...					
<i>ПРОСТОРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ</i>												
Роки	Чисельність населення, тис. осіб	Експорт товарів, млн. дол. США	Імпорт товарів, млн. дол. США	Експорт послуг, млн. дол. США	Імпорт послуг, млн. дол. США	Кількість підприємств, що здійснюють експортну торгівлю товарами, од.	Кількість підприємств, що здійснюють імпорتنу торгівлю товарами, од.	Протяжність державного кордону на суходолі, км	Відстані автошляхами до найбільших промислових міст, км		Забезпеченість територіями (площа)	
									Київ	Харків	земельні ділянки (суша), тис. га	води, га
2016	1438,9	1436	842,7	30,2	146,8	385	476	0	339	144	2875	148,4
2017	1426,8	1864,5	1149,7	35,2	141,7	386	509					
2018	1413,8	1905,9	1368,0	59,7	131,1	357	540					

... - дані відсутні (станом на 10.11.2019 р.)

Отже, проаналізуємо динаміку змін показників за кожною складовою логістичного потенціалу:

1. Оцінювання динаміки абсолютних значень показників транспортного потенціалу за 2016-2018 рр. свідчить про майже стабільний стан з тенденцією до збільшення кількості тролейбусних машин та автозаправних станцій відповідно на 13,9% і 9,3% порівняно з 2016 р.

2. Аналіз показників потенціалу людських ресурсів фіксує їх покращення, винятком є лише рівень зареєстрованих безробітних, рівень якого не змінюється протягом аналізованого періоду та кількість штатних працівників підприємств транспорту та складського господарства, що незначно спадає у 2017 р.

3. За всіма складовими споживчо-збутового та сервісного потенціалів спостерігаємо покращення, що свідчить про сприятливі умови для комерціалізації інноваційної продукції. При цьому відбувалося й зростання показників інноваційної активності регіону. Так, наприклад, згідно з [14] у 2018 р. порівняно з 2017 р. кількість промислових підприємств, що реалізували інноваційні види продукції, зросла на 8 од., хоча у 2017 р. було скорочення на 3 од. порівняно з 2016 р. Також зріс і обсяг реалізованої інноваційної продукції промисловими підприємствами у Полтавській області у 2018 р. порівняно з 2017 р. більше, ніж удвічі (750152, 9 тис. грн. проти 243180,2 тис. грн.).

4. Відносно транзитного потенціалу бачимо збільшення показників, крім перевезення пасажирів та пасажирообороту.

5. І, на жаль, за показниками чисельності населення, імпорту товарів, кількості підприємств, що здійснюють експортну торгівлю товарами у структурі просторового потенціалу констатуємо погіршення.

Підсумовуючи викладене можемо зробити такі висновки:

- проаналізовано значення індексу ефективності логістики в розрізі окремих його показників для України в 2010, 2012, 2014, 2016, 2018 рр. України;
- на підставі статистичних даних Полтавської області за підсумками 2016-2018 рр. і сформованим набором показників за кожною складовою логістичного потенціалу виконано їх аналіз.

1. Logistics Report 2015. FTA. URL : http://www.fta.co.uk/export/sites/fta/_galleries/downloads/logistics_report/Web_files/LR15_WEB_270415.pdf (Last accessed 20.10.2019).

2. Connecting to Compete Trade Logistics in the Global Economy. The Logistics Performance Index and Its Indicators. URL : http://d21a6b425f3bbaf58824-9ec594b5f9dc5376fe36450505ae1164.r12.cf2.rackcdn.com/LPI_Report_2014.pdf (Last accessed 18.11.2019).

3. Logistics performance index. URL : <https://lpi.worldbank.org> (Last accessed 10.10.2019).

4. Біловодська О.А. Маркетингова політика розподілу інноваційної продукції промислових підприємств : монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 462 с.
5. Фрейдман О.А. Логистический менеджмент потоковых процессов в регионе. Иркутск : ИрГУПС, 2011. 137 с.
6. Фрейдман О.А. Методы критериальной оценки логистического потенциала региона. *Российское предпринимательство*. 2013. № 3 (225). С. 127-130.
7. Транспорт і зв'язок України 2016-2018 рр. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.11.2019).
8. Економічна активність населення України 2016-2018 рр. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.11.2019).
9. Праця України 2016-2018 рр. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.11.2019).
10. Головне управління статистики у Полтавській області. URL: <http://pl.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.11.2019).
11. Валовий регіональний продукт 2016-2017 рр. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>(дата звернення 10.11.2019).
12. Населення України за 2016-2018 рр. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.11.2019).
13. Зовнішня торгівля України у 2016-2018 рр. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.11.2019).
14. Наукова та інноваційна діяльність України у 2016- 2018 рр. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>